

LO Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus. Dijous 31 de Mars de 1898

Núm. 3.511

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Piss. 350
en províncies trimestre. 350
Extranger y Ultramar. 350
Anuncis, à preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS).

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en les principals
libreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallorquina, carrer Juncosa, 6.
No s'retornan los originals encara que no s'publicin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la província
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la

plassa de Catalunya

Tos

Desapareix ràpidament usant lo
XEROP SERRA

No conté opí ni morfina, per lo que pot administrarse
als noys sens cap perill. Vegis lo prospecte.

Tos FARMACIA SERRA.

AVÍS

Lo taller y botiga de marmolista y esculptor de Viuda y fils de Agustí Auqué, del carrer de Monterols número 25, s'ha trasladat á la plassa de la Constitució, número 17 y Galanas, 1.

Especialitat en xamaneyas, panteons y tot lo referent en marbres del país y extranjers.

SECCIÓ DOCTRINAL

Hi havia Providència...

Traslademse ab la atenció més enllà dels límits de la en un temps lliure terra: dirigim les nostres mirades á la política que's desenrotilla á la altre costat del Ebre.

Seato parlar á la gent; y la gent diu que'l poble està deixat de la mà de Deu: cridan els periódichs y uns exclaman: ¡traició! altres ¡desastres! Tots y en tots els tons: ¡burla! ¡deshonra! ¡vergonya! La oinió faltada de quelcom que necesita, ho busca, però no ho troba. La iniciativa oficial tira al carrer la careta y diu al poble: ¡Agafala! ¡Distressa! Y el poble 's disfressa y 's llença pel camí de la mascarada á ofegar unes penes que l'envoegan y creman al seu cor y embotan el sentiment. Y ofuscada l'ànima criden uns sens saber lo que demanan: ¡que 'm donguin pà!... mentres els més se'n van pel camí de la Plassa de Toros. Y d'aquests n'hi han que 's hi dona per plorar y plorar la mort d'en Frascuelo, y altres que riuen ab el riure del histèrich, qualsevol sort de la lidia. Y á la plassa no fa fret perquè l'sol de la tauromaquia, l'astré explodirors del únic horitzó rialler, però sagnant, el Guerrita, torea. Y el Guerrita que viatja com el Czar, com un conceller de la Companyta de ferro-carrils, ho omplena tot y tot ho vivica y ho informe.

Alsant el colse, mira l'poble al cel y veu caure unas candidatures, al dir de la gent entesa la panacea aplicable á las desgracias de la pátria. En nom de la pátria la demandan per dos generals, y l'poble després de refunafonyar de les candidatures, les trepita, en protesta, y posa en la picota del ridícul á n'aquells generals, els quais diuen que la victoria va regalar espases teixides de llores y murtra. El poble que ha gaudit la seva bossa, veu el sortir del espectacle que han deixat los valors però no s'hi para. Els cambis pujan; que se l'hi endona al poble si no té res per canviar. Y tot això no ho inventem, ni tan solament ho exagerem. Nos ho diuen ben clar els periódichs d'oposició, mos ho donan é entendre entre línies els que gosan de les fartoneras del pressuposít.

Oberta tota la nit.

Tos

Que ha succehit donch perque vingués á la existència aquest estat de coses anormal, aquest desgabell que no pot durar, equests céos polítich y social que no té una ma creadora que pronunci 'l fiat lux y que se nyali ab el dit providencial el camí que han de seguir els destinos de la societat espanyola?

No ha succehit res d'extraordinari.

S'ha complert ó está en vies de cumplirse una llei trista, si, pero potser fatal: el peix gros se menjá'l peix.

Y aquest peix gros es un poble d'un sigle d'existència, que porta á Europa un sigle d'adelants materials, y que s'ha coloçat no sé si per esfors propis ó amb el que l'hi don l'evolució més anàrquica, el cap dels pobles lliures *fi de sigle*: lliures, sens conciencia, lliures, sens famili; lliures, sens societat; lliures, sens pàtria; sens més esperit de conservació que l' que crea l'egoisme socialista, sintetizat en les frases: *res·peste a'n els demés pera que'm respecten; que gosen els demés pera que jo goso*.

Aquest poble ha mantingut contra Espanya una insurrecció, y no s'ha mantinguda, sino que també l'ha fabricada expressament. Y aquesta insurrecció ha extenuat á Espanya, ba arrebatat la sanch de la jove vent proleta, element important de travall y producció, y ha desavellat la seva Caixa amenassant condonar á una bancarrota pròxima al crèdit espanyol.

Y la gran Repùblica ha gestat tres anys de sa història probant la paciencia de la vella Monarquía, y protegeix las expedicions d'insurrectes á la gran Austria y fa saltar á un ministre plenipotenciari que escriu una carta particular y 's prepara á intervenir acumulant al efecte forsa y elements. Y de tal manera apreta aquesta potència americana, que fa dubtar el orgullós castellà, que dich dubtar? lo s'ha decidir per la pérdua de la corona pàtria y hi ha ja polítics desinteressats que abogan per l'independència de l'Illa y altres més comerciants que volen liquidaria; vendrela per trenta diners! lo gloriós y povidencial tresor col·cat per Deu, com diu en Castellar, al mitj de Occità, pera premiar la constància de Colón!!

Vola la meva memòria al passat y 's coloca á mitjans del any 1876.

Y hi va haver una guerra en Euskalherria; guerra crudel; guerra de germans. No parlém de las sevès causes; la història jutjarà d'ellas. Aquelle guerra que tant havia enconat los ànims arrebatà fills á las llars y brassos al travall, en lo precis moment en que més necessitat tenia Euskalherria d'uns y altres; en lo moment precis en que s'posava l'segell á las injustícias d'un sigle. Y lligada Euskalherria, tapada la boca, impossibilitada per valerse, vegé com arribaven á la seva presó las regions totes d'Espanya (1) pera mofarse d'

(1) En aquest pàrraf l'autor no exceptua a Catalunya cosa á totes llums i justa si fos ab intenció de comprendre la entrellas que escarriau al suplici d'Euskalherria. ¡Serà que l'autor l'exceptua tacitamente considerant com altra víctima de la mateixa tiranía? La frase final del pàrraf ab que comensa l'article, així ens ho fa creure. (N. de T.)

ella, escarrià en mitj d'aquella estupenda orgia que havia fàbricat lo triomf.

Temps passats, se dirà. ¡Si temps passata!

Nosaltres creyem en un Deu que ha fet del neix al firmament y l'ha subjectat á lleys necessaries immutables y eternas. Creyem en un Deu que ha creat y redimit el home y que l'ha subjectat á una societat, y á la societat á la llei de la Història.

Ningú ens pot impedir que ho creguém.

Ningú tampoc ens pot impedir que creguém que 'l Deu de la Justicia se venja en los Gouverns d'Espanya y en lo poble per ells regit, com ells dos se venjan en la desgracia de Euskalherria.

L'horitzó está nuvol, potser s'aclearixi.

Respectem los juicis de Deu.

J. V.

(Tradudit de l'«Euskalduna»).

RETALL

Si avuy no estém de plé en lo sigle de las corrupcions en las personas y en las cosas, hem arribat al extrem de la prostitució moral més esgarriosa en las lleys, en las institucions y en las costums.

O' institució santa (exceptuant les quals son santas de per si, y aquestas, quedan descartades) no'n queda cap. Que no s'equivoqui la inviolabilitat dels drets del ciudá, que no s'fassi gala de la intransigència del home en el seu domicili, que no s'alabi ningú d'estar amparat pels drets inviolables d'una Constitució corregida y en descrédit. Avuy tot està falsificat, tot es rosegat pel mateix mal, consumit per la mateixa plaga.

Avuy s'ha d'anar ab rezel fins per atravessar lo carrer, s'ha d'estar sobre avis continuament, s'ha d'estar en guardia sempre, en previsió de qualsevol estropi tant per part dels que fugen de la justicia que te senyalats sos actes ab un càstich, segons lo Còdich personal, com per part dels agents de la mateixa justicia, que com a agents de la justicia cobran, y en nom de la llei verifiquen sos atentats contra 'l dret individual y contra tots los drets.

Y la prova no es difícil de donar pera comprobar aquesta queixa. ¡No segueixen encara las manifestacions pera la revisió del procés de Montjuich? ¡no hi han doïznes de ciutadans que, tenen ressentiments contra 'ls abusos de la policia durant la suspensió de garantías que caracterisa á Barcelona la útima etapa del desastrat govern d'en Cánovas? ¡no han portat los diaris d'aquests dies últims la noticia de las coercicions brutals per part del govern civil que han sofert los candidats socialistes de Bilbao? ¡y son aquelles las úniques coaccions que hi ha hagut en tota Espanya en les últimes eleccions? ¡son això eleccions! ¡es aquest lo dret del sufragi universal! avans del sigle, la gran obra que impautà la Repùblica?

¡No, avuy no queda cap dret que no s'blinqui per la forsa de la violència; no hi ha violència que no esdeheliá la extorsió, el abús, á la injustícia del qui per més.

Drets inviolabilitat, amparo de la llei, garantia constitucional No; sixó era qua teoria. La realitat es aqueste; abús, venalitat, comedis, escarní...

Qu'és digui pastoreig, que 's dugui tupinada, que 's dugui infracció, que més té? Es lo que veiem cada dia, es lo que passa seguidament, y es lo únic, l'espectacle exclusiu que 's veu y passa. No hi ha fets, ni tant sols aislat, de probitat exemplar, d'amor civich ó amor patri. Tot això ho hem sentit á dir moltes vegades en la història dels cònsuls romans; en la nostra història, no ho hem vist mai.

que l'autor no 'n parla, y es que la Suisse, que marxa al cap del progrés, no utilises la gran forsa metriu que significa salt tan admirat, aprofitantela pera sa floreixent industrie, ja que a les horas, (l'any 78) no més s'aprofitava pera una petita màquina de serrar.

Bonich, no ho duptem, devia resultar aquell hivern del riu, d'una bellesa difícil d'esplicar ab la massa de sos cristalls y la pulverisació argentina de sos gelats atoms; y més hermos encara, fer una visita aquest feblech lloc embolcallats per la foscor, anant s'acompanyat per la esposa carinyosa a qui tot just se li acaba d'arrencar del front la corona de flors de taronger.

Pinta en los demés quadres, trossos de paisatge, en los que hi batega'l cor d'una vida natural; retrata de mà mestre lo carácter de tot un poble abocat en la disbaixa, com le francés al celebrar sa festa nacional y en tots prova, com diu en Mossen Coll, que en això de viatjar ne sab la prima, com igualment de servirnos ben amenidas las seves impresions ab una poètica prosa.

«De fora de casa» es un llibre que representarà un llubit paper en la biblioteca catalana. S. y C. 60

S. y C. 60

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil

del dia 29 de Mars de 1898

Naciments

Lluís Dalmau Porta, de Joan y Maria.—Teresa Sendrós Masiph, de Jaume y Rosa.

Matrimonis

Cap.

Detuncions

Joan Hernandez Gimenez, 58 anys, Sant Pere alt, 90.—Jaume Reverter Roig, 65 anys, Seminari, 35.—Joseph Ferrer Roig, 76 anys, Barreras, 8.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d'avuy.—Santa Balbina.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesc

Continua en aquesta iglesia á dos cuarts de 7 de la tarde lo sepiñari de Nostra Senyora dels Dolors, predicant lo Rvnt. P. Vergés, Missioner del Inmaculat Cor de Maria. Tots los dias se cantarà lo «Stabat-Mater» al final de la funció.

Sant de demà.—Sant Venanci.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 27

De Cette en 22 horas v. «Comercio», de 324 toneladas, ab bocoyys buysts, consignat als senyors Casaseca y Terré.

De Blanes en 2 dias llaut «Santo Cristo 2.º», de 16 ts., ab efectes, consignat á don Joan Mallol.

De Torrevieja en 22 dias pol hol. «Europa», de 92 ts., ab tránsit, consignat als senyors Argenté y Rodriguez.

Despatxades

Pera Marsella y esc. v. «Cabo Palos», ab carga general.

Pera Palomós pol. gol. «Europa», ab tránsit.

Barcos á la càrrega

Dijous 31

Pera Bilbao y escalas fent la de Pobla vapor «Carmen» que despatxan los senyors Fill de Benigne Lopez.

Pera Bilbao y escalas vapor «Cabo Peñas», consignatari don Marián Peres.

Pera Valencia, Alicant, Almeria y Málaga vapor «Játiva», que despatxa don Anton Más.

Pera Liverpool vapor «Tordera», son agent don Modest Fenech.

Divendres 1

Pera Cette y Marsella vapor «Cabo Silleiros», consignatari don Marián Peres.

Pera Valencia y Cullera vapor «Cervantes», son agent D. Joseph María Ricomá.

Dissape 2

Pera Génova vapor «Unione», que despatxan los senyors Casaseca y Terré.

Pera Marsella, Gothemburgo, Copenhagen, Stockholm, Christiania, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrköping, Gefie, Sundswall, Stettin, Danzig, Keeninsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemanya y Russia vapor «Adolph Meyer», que despatxan los senyors Boada germans.

Dilluns 4

Pera Cette, Marsella, Génova y Liorna, v. «Mertos» que despatxa D. Anton Más.

J. Marsans Roi

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	60'32	Filipinas	100'60
Exterior	73'55	Aduanas	100'60
Amortisable	73'50	Cubas 1886	87'25
Frances	18'90	Cubas 1890	72'75
Norts	22'25	Obs. 600 Fransa 70'	
Exterior Paris	53'25	Obs. 300 >	

GIROS

Paris 41' Londres 35'60

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los païssos.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realitzadas en lo dia d'ahir à Barcelona facilitades per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior 60'30 Cubas del 86 87'18

Exterior 73'65 Cubas del 90 72'62

Colonial 82' Aduanas 91'25

Norts 22'25 Oblg. 5 p. Almansa 78'

Frances 18'90 Id. 3 p. Fransa 37'80

Filipinas

PARÍS

Exterior 53'72 Norts

GIROS

Paris 41' Londres 35'65

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los païssos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Llauderó Prats, don Jean Vallés Vallduví y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxal 100'60

» á 8 » vista 100'60

Paris á 40 » 100'60

Marsella á 30 » 100'60

VALORES LOCALS i DINER PAPER. OPER.

ACCIONS 100'60 80'00 60'00

Gas Reusense 800

Industrial Harinera 475 500 0

Banch de Reus 495

Manufactura de Àlgodon 400

C. Reusense de Tramvias, privilegiadas al 5 per cent. 150

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen desvaneixers.

Cap remey, ja sia untura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.

Totes las celebracions médicaas, aixíz nacionals com extranjeras, están contestes, y ma llarga pràctica m' ho ha demostrat, que la curació de las hernias perteneix única y exclusivamente al art mecanicich, accompanyat dels coneixements anatómichs suficients.

No deu confiar en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs á aquests se deu la major part de las defuncions que ocurreixen per hernias estranguladas, en raho á ser insuficients para contenir las hernias.

Molts son los que venen braguers; molt pochs los que saben colocarlos; rarissims los que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificiar á vostres fills ab una vena, bruta, incòmoda y perillosa, consulteu ab vostre metje, ab seguritat vos dirà que pera la curació de vostres petitets, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económicich, es lo bragueret de **cautchouc** ab ressort, testimoniando aixis lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplàtichs pera evitar lo carregament d'espatlillas.

Faixas hipogàstricas pera corretjir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

ciruriá especialista en lo tractament de las hernias ab llargs anys de pràctica en la casa de D. Joseph Clauselles e Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 30.
La conferencia celebrada per los senyors Sagasta, Woodford, Gullón y Moret ha sigut molt extensa.

Dits personatges han guardat la major reserva sobre 'ls assumptos en aquesta conferencia tractats haventse

negat à donar la mes petita explicació als periodistes. No obstant nostres informes nos permeten afirmar que en aquesta entrevista Mr. Woodford ha exposat lo criteri del Gobern nort-americà sobre la cuestió del «Maine», lo dels reconcentrats y la cuestió cubans.

Lo senyor Sagasta li contestà que estudiarà dit criteri y reunirà Consell de ministres avans de donar la contestació decisiva al diplomàtic yankee sobre la opinió del Gobern espanyol.

Se celebrarà en consecuencia Consell de ministres.

—Telegrafian de la Habana que han arribat à aquell port los creuers nortamericanos «Mongrove» y «Duche».

—Un despaig de Melilla ha comunicat que l'barco de guerra marroquí «Muley Hassan» ha sortit d'aquell port per alguns punts de la costa del Riff, condueint pertreixos de guerra.

—Algunes elements republicans partidaris del retraiment electoral se proposan celebrar un meeting de protesta contrà aquells de sos corregutius que han resultat elegits.

—En una Assamblea d'espanyols residents à Melilla s'ha acordat telegrafiar al Sr. Sagasta, que portan reunits cent mil duros ab destí á fer frente á las necessitats de la guerra de Cuba, creyent que arribaran à reunir un milió.

Aquest rasgo patriòtic de nostres-paysans ha causat gratíssima satisfacció al quefe del Gobern, que 'ls ha contestat donantlos gràcies.

—Telegrafian de Bilbao que 'ls obrers huelguistes pretingueren corrers á la zona minera per exercir seccions ab los que treballan, pero que las tropas los hi impidren.

Circula, empero, lo rumor d'haver ocorregut celis-sions entre 'ls obrers huelguistes y 'ls pacífichs, resultant varis ferits.

—S'afegeix que marxa à la zona minera molta forsa de la guardia civil, ab lo general Aguirre accompanyat d'una escolta per los atropells y restablir la tranquilitat.

—S'ha rebut un telegrama oficial de Puerto Rico, en lo que 'l general Macfie dia que han acabat las eleccions, havent ocorregut petits motins.

Diu també que 'ls autonomistes històrics' uniren ab los dissidents, derrotant als candidats del partit incondicional en tots los districtes.

—Telegrafian de Washington que en aquella Cambra de representants s'ha presentat un Missatje del President de la República Mr. Mac-Kinley, demandant la concessió de 500.000 dollars per socorre als reconcentrats de Cuba.

Las notícies procedents dels Estats Units son avuy favorables á la pau, creyentes que a conjurar un conflicte s'ha encaminat la conferencia de Mr. Woodford ab lo Sr. Sagasta.

—De Cuba no s'ha rebut fins á ultima hora cap telegrama oficial ni particular.

Parla 30.

Lo telegrama de Nova York publicat per un periódich inglés en lo que's dia que Mr. Mac-Kinley proposa un armistici de sis mesos entre l'exèrcit espanyol de la Gran Antilla y 'ls insurrectes cubans, lo califican los espanyols d'aquesta colonia d'un lla que 'ls yankees tractan de tendre á Espanya á fi de que durant aquest temps pugui reposarre 'ls insurrectes, ja molt quebrantats, rebent pertreixos dels Estats Units y recursos de totas classes pera reanudar després ab més brios les hostilitats.

Afegeixen nostres compatriotes que 'l Gobern espanyol deu estar molt previngut contra las repetidas maranyas dels Estats Units en tot quant se refereix á Espanya.

—L'**«Standards»** de Londres reconeix que 'ls interessos dels nort-americans à Cuba no son tan importants que mereixin turbar la pau.

Lo **«Daily Telegraph»** dia que 'l missatje de Mac-Kinley es lo ram d'oliva que ofereix á Espanya, le cual fa creure que s'accentúan las corrents d'un arreglo amistós entre nostra pàtria y 'ls Estats Units.

—Lo **«Figaro»**, ocupantse del dictamen de la comisió tècnica nort-americana relatiu á la explosió del «Maine», fa notar las deficiencies que s'observan en dit dictámen, y diu que 'ls yankees no tindrien inconvenient en declarer la guerra al men enter fundat-la en una base tan débil com la del mencionat document.

—Diuhen

